

Nr 95

Av herr Braconier m. fl., *angående tidsbegränsning av anförandena i riksdagens kamrar.*

Ett utmärkande drag i den svenska riksdagens arbetsformer är att praktiskt taget inga restriktioner för yttrandefriheten införts. Vi saknar det kringskärande av debattfriheten som tillämpas i en rad främmande länder. Som utreddes i den av dåvarande professor Elis Håstad redigerade redogörelsen — i väsentliga avseenden alltjämt aktuell — för arbetsformer i främmande länder (SOU 1947:80) finns en rad debattrestriktioner, icke sällan av ingripande slag.

Dessa innebär bland annat att debatter kan avslutas tvångsvis eller att förhandsbeslut kan fattas om hur länge en debatt i en viss fråga skall få pågå. Understundom begränsas antalet tillåtna anföranden i varje särskild fråga från en och samma ledamot — när det gäller repliker tillämpas ju i viss mån för övrigt en sådan ordning i den svenska riksdagen. I åtskilliga parlamentariska arbetsordningar finns också bestämmelser om att en talare får yttra sig en viss tid, exempelvis 15 eller 10 minuter, understundom en kortare tid. Som betonades i ett betänkande angående riksdagens arbetsformer 1947 (SOU nr 79) existerar knappast någon större anledning att införa mycket restriktiva debattrestriktioner i den svenska riksdagen. Obstruktionsanföranden förekommer praktiskt taget aldrig. Något behov av stränga restriktioner kan därför icke föreligga. Däremot har ofta i den svenska riksdagen framförts förslag som gav möjligheter att föreskriva tidsbegränsning av anföranden: Redan en kommitté 1930 påtalade att debatterna var onödigt utdragna och att det vore önskvärt med mera koncentrerade debatter, och även senare har det icke minst i pressen konstaterats att plena mer blivit forum för långrandiga föreläsningar än en koncis, livfull debatt. Det har också sagts att denna uttänjning av debatterna — många hävdar att det sker onödiga och långrandiga upprepningar — bidragit till det ofta påtalade och för riksdagens anseende tråkiga förhållandet, att åtskilliga anföranden hålles för tomma bänkar. Härtill kommer att långa anföranden i en viss fråga kan snedvrída riksdagens arbete och inverka menligt på andra frågors behandling. Medan vissa frågor och ingalunda alltid de betydelsefullaste ägnas en utomordentligt lång tid leder detta ofta till att andra och betydelsefullare frågor kanske måste debatteras under nattplena eller stor tidsnöd. Självfallet bör rätten att yttra sig i alla de frågor varom stadgas i 52 § riksdagsordningen — där vissa begränsningar dock nämnes i fråga om interpellationer och besvarandet av enkla frågor — bibehållas.

Det förefaller emellertid som om en begränsning av anförandenas längd under vissa förhållanden skulle vara nödvändig. Beslut om en sådan tidsbegränsning skulle exempelvis på förslag av talmannen kunna fattas av vederbörande kammare. Som 1947 års utredning påpekar skulle genom ett sådant förfarande betryggande garantier skapas för att en tidsbegränsning tillgreps endast då en sådan av arbetstekniska skäl kunde anses påkallad.

Rätten att yttra sig i alla de frågor varom stadgas i 58 § riksdagsordningen skulle kvarstå orubbad, även om inskränkning beslöts i fråga om anförandenas längd. En sådan bestämmelse som skulle drabba alla parter lika kunde knappast anses favorisera eller vara till nackdel för någon. Kamrarna skulle kunna besluta att anföranden begränsades till exempelvis 15 à 10 minuter och eventuellt, om denna tidsbegränsning visade sig otillräcklig, till än kortare tid. Beslut om tidsbegränsning borde icke föregås av debatt och borde gälla samtliga talare, även sådana som anmält sig före beslutets fattande.

Med åberopande av ovanstående hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om att författningsutredningen måtte få i uppdrag att utreda frågan om tidsbegränsning av anförandena i kamrarna.

Stockholm den 26 januari 1959

Jean Braconier

Tage Magnusson
i Borås

Eva Karlsson

Jöns Nilsson
i Bästekille